

بسم الله الرحمن الرحيم

جلسه ی ۱۴، یکشنبه ۱۲ مهر ۱۳۹۴ - ۲۰ ذی الحجه ۱۴۳۶

مقدمه

در جلسات قبل گذشت اقتضای جهان شمولی اسلام در عرصه تشریع و تنفیذ، ضرورت اقامه حکم و اجرای احکام در تمام زمان‌ها از جمله عصر غیبت است. نیز بیان شد اینکه بگوئیم چون امام زمان در پس پرده غیبت قرار دارند تنفیذ و اجرای احکام لازم نیست غلط است. چه عدم اجرای احکام در زمان غیبت به تعطیلی احکام در مدت زمانی طولانی می‌انجامد.

بحث در ادامه مطلب پیرامون این است که لازم حجیت حجت خدا نیز اقامه حدود و اجرای احکام در تمام زمان‌ها از جمله عصر غیبت است.

حجیت حجه الله و ضرورت اقامه حکم

مرحوم کلینی در کتاب شریف کافی روایتی را به صورت مسند از یونس بن یعقوب از حضرت صادق نقل کرده است که فرمود اگر فقط دو نفر بر روی کره زمین باشند یکی از آن دو امام است:

أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنِ النَّهْدِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ
لَوْ لَمْ يَكُنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا اثْنَانِ لَكَانَ الْإِمَامُ أَحَدَهُمَا.^۱

۱. الکافی (ط - الإسلامية)؛ ج ۱، ص: ۱۸۰؛ باب أنه لو لم يبق في الأرض إلا رجلان لكان أحدهما الحجة؛ ج ۱، ص: ۱۷۹

در مورد سند حدیث گرچه حدیث یونس بن یعقوب صحیح نیست، اما چون جناب یونس بن یعقوب شخص ضعیفی نبوده، روایاتی که نقل می‌کند بین موثق و مقبوله است.

در مورد دلالت حدیث با توجه به این که مرحوم کلینی روایت را در کتاب الحجّه آورده است و با عنایت به این نکته که متبادر از لفظ امام شخص معصوم می‌باشد به نظر می‌رسد وجود امام با عنوان امامتش به قدری خطیر و پر اهمیت است که اگر فقط دو نفر در کرة زمین باشند یکی از آنها امام خواهد بود.

همین معنا با تعبیر دیگری نیز در روایات نقل شده است. از جمله مضمون: «لولا الحجّه لساخت الارض باهلها» که در روایات فراوانی آمده و اگر متبادر لفظی نباشد متبادر معنوی است. همین نکته پیشگفته است که بر اهمیت حجت بودن امام در روی زمین دلالت دارد.

پر واضح است که در این روایات وجود شخص حجت مورد نظر نیست بلکه حجت دارای اهمیت و مورد توجه می‌باشد.

در این میان مراد از حجت حجت که اگر فقط دو نفر روی زمین باشند باید یکی از آن دو حجت باشد و یا اگر حجت نباشد زمین اهلش را در خود فرو می‌برد، اقامه احکام و حدود الهی است. به تعبیر دیگر اهمیت حجت حجت به خاطر اقامه حکم و اجرای حدود الهی است. در غیر این صورت حجت حجت معنا ندارد.

البته اگر وجود حجت را که اهمیت فوق العاده‌ای در بقای زمین دارد تقرب او در پیشگاه خدا بدانیم که چون علت غایی آفرینش است زمین بدون او از بین می‌رود، باز هم بر ضرورت حجت او دلالت دارد. زیرا اگر آن انسان کامل حجت نباشد، کمال انسان و تعالی بشر محقق نمی‌شود.

یاد کردنی است که در زمان حضرات معصومان قبل از امام زمان که ایشان حاکم نبودند، در حقیقت حجت حجت با مانع رو به رو و جلوی آن گرفته شده بود.

واگذاری شأن حجت حجت در عصر غیبت به راویان حدیث ائمه

براساس توقیع شریف، حجیت امام زمان در عصر غیبت مبتنی بر حجیت روات احادیث است: فانهم حجتی علیکم و انا حجة الله علیهم. لذا روات احادیث در عصر غیبت باید به گونه ای عمل کنند که احکام و حدود الهی تعطیل نشود. به بیان دیگر راویان احادیث ائمه موظفاند تا جای ممکن نقش حجیت امام زمان را محقق کنند. در این میان مهمترین نقشی که ایشان می توانند در حجیت ایفا کنند برقراری حکومت است.

نتیجۀ بحث

علاوه بر ضرورت اقامه حکم در عصر غیبت به خاطر جهان شمولی اسلام که تعطیلی احکام در مدت طولانی رخ ندهد، اقتضای حجیت حجة الله نیز وجوب برقراری حکومت و اقامه عدل است. لیکن این نقش در زمان غیبت به صورت غیر مستقیم و توسط روات احادیث ائمه انجام می شود.